

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Francišanska ulica št. 8 (tikarna I. nadst.). Uradno ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROCNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21.60, polletna K 10.80, četletna K 5.40, mesečna K 1.80; za Nemčijo celoletno K 26.40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36.—

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov
ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. večer
Inserati: enostopna petlitrstica 30 vin., pogojen prostor, postava
in reklame 40 vin. — Inserate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.
Reklamacije lista so poštne proste.

Posamezne številke po 8 vin.

Stev. 588.

V Ljubljani, v soboto dne 24. maja 1913.

Leto III.

Občinske volitve v Trstu 1913.

Delavci, volite!

Prva štiriletna doba socialističnega delovanja v tržaškem občinskem zastopu je zaključena. Meseca junija boste poklicani, da si izvolite v ta občinski svet nove zastopnike, katerim boste izročili upravo občinskega imetja in zastopstvo vaših interesov. Pri tem pa stopa socialno demokratična stranka pred vas v zavesti, da so izvršili njeni zastopniki v mestnem svetu v teh štirih letih polno dolžnost napram občini in napram vsemu tržaškemu delavskemu prebivalstvu.

Vsestransko, vztrajno in dosledno je bilo delovanje naših socialističnih zastopnikov. Ostra je bila njihova kritika in odločen njihov protest zoper meščansko-kapitalistični upravni sistem gospodujoče nacionalistične večine. Njihov trud in boj ni bil brezuspešen. Pogumno so razvijali socialistični občinski program, sprožili iniciative in pojasnili gospodarske in kulturne naloge občinske uprave. Vsak pojav občinske politike jih je našel na svojem mestu. Socialistična misel, ki stremi za blagostanjem človeštva, je bila vedno krepko in uspešno izražena. Uvaževati so se morala naša načela in moč naše delavske socialno demokratične stranke glede vprašanj, ki so se reševali v občinskem ali deželnem zastopu.

Njihovo prizadevanje povodom razprave občinskega proračuna je še vsem v živem spominu. Obširno in koristno razpravo so povzročili in izvedli predvsem naši socialistični zastopniki, da povzročijo razpravo o najhujših delavskih problemih in da so razkrili namene špekulantov gospodujoče stranke. Vodovodno vprašanje, oskrba plina in ureditev tramvajskega prometa so bili predmeti spekulacijam občinske večine. Uspeh odločne in krepke opozicije socialističnih zastopnikov je izprememba pogojev v pogodbi glede dobave plina v škedenjskih plavžih, kakor tudi zboljšana pogodba s tramvajsko družbo za upravo novih tramvajskih prog. Brez prizadevanja naših zastopnikov bi ne bila še omogočena ugodna rešitev vprašanja mestnega vodovoda, občinske plinarne in elektrarne.

Uspeh vztrajnega boja socialističnih svetovalcev je zgradba 1000 delavskih stanovanj, s katerimi se je nekoliko omejilo izkoriščanje in odiranje ljudstva po brezvestnih hišnih posestnikih, ki so postali po uslugi kapitalistične večine tudi gospodarji tržaške občine. Zemljiška in stavbinska politika tržaške občine daje pravi obraz težnjam nacionalističnih strank. Krepki odpor naših zastopnikov je usilil večini reformo stavbinskega reda, ki bi moral služiti interesom občine in ne špekulacijam privatnih odiralcev. Reformi sta se protivili italijanska nacionalistična večina in slovenska nacionalistična manjšina. Zagovornikom hišnih gospodarjev je priskočila na pomoč še vlada sama, ki je s pasivnim odporom onemogočila uspešno izvedbo reforme. Odpor vlade je podpirala večina, ki se je po njem nahajala v lepem položaju, da je smela zvaliti vso odgovornost na vlado.

Zahtevali so socialistični zastopniki temeljito izpremembo davčnega sistema, da se demokratizira zastareli sistem obdavčevanja, ki jemlje največji del dohodkov potom vedno večje colnine potrebščine konsumentov in potom neprestanega obdavčevanja stanovanj. Dosegli smo tudi tukaj svoj namen, preprečili smo večje obdavčevanje življenjskih potrebščin in stanovanj.

Delovanje naših zastopnikov je razkrilo tudi pogubonosno smer občinske finančne politike. Večina se hoče rešiti finančnih zadreg potom neprestanega brezmišelnega povišavanja občinskega dolga. Posledica temu: navidezno zenačenje občinske bilance in ogromni profit denarnih zavodov in kapitalistov, ki kreditirajo občini in si jo polagoma osvajajo.

Mnogo je še drugih važnih in nujnih vprašanj, ki pričakujejo rešitve in ki se niso mogli rešiti vsled odpora koaliranih meščanskih strank. Nezadostno število šol in primernih otroških vrtcev, pomanjkljiva šolska oskrba delavskih otrok, slabo zdravniško poslovanje, neznošni položaj mestne bolnišnice, odlagana zgradba otroške bolnišnice, skrajna zanemarjenost javnega prometa, nadalje zanemarjenost mestne snage, ki je prava mestna sramota: evov

v kratkih obrisih predstavljena nedelavnost in protiljudski sistem večine, ki že polstoletja nemoteno gospodari v tržaškem mestnem svetu.

Oskrbovalna in socialna politika, ustanovitev posedovalnic dela, zavarovanje delavcev proti brezposelnosti, določitev minimalne mezd za vse občinske uslužbence, odredbe za ublažitev draginje živila, so zahteve, ki so jih opetovano stavili na dnevni red občinskih razprav, ki so pa bile odklonjene vsled odpora nacionalističnih zastopnikov. Pokazali so tako svoje razočaranje napram socialnim nalogam moderne občine. To je pač dovolj zgovoren dokaz nazadnjaško kapitalističnega nagnjenja nacionalističnih epigonov.

Nekaj je pa gotovo in dognano: EkspONENTI tržaških nacionalističnih strank so predvsem in izključno zastopniki kapitalističnih mogotcev. V službi teh je vse njihovo prizadevanje in ves njihov trud. Težnje izkoriščevalnega razreda prikrivajo z narodnimi pretvezanji. Za narodno zastavo se skrivajo branitelji izkoriščevalcev občinskega zastopa in revnega ljudstva!

To smo imeli priliko konstatirati tudi povodom razprave o narodnih in kulturnih vprašanjih. Vztrajali so naši zastopniki na stališču narodne enakopravnosti, ki je prvi in temeljni predpogoj resnični rešitvi narodnih sporov. Naša beseda se ni uvaževala. Premnogi interesi vsiljujejo nacionalističnim strankam nadaljevanje narodnjaške gonje, da se poostre nacionalna nasprotja. Šolske in kulturne potrebe služijo nacionalistom v dosego drugih namenov. Socialistični zastopniki so prvi dali rešitvi šolskega vprašanja konkretno podlago, ko so zahtevali poobčinenje privatnih šol, ki služijo sedaj le strankarskim nacionalističnim namenom. Proti zahtevi potrebnega števila slovenskih in italijanskih občinskih šol so bili enako združeni slovenski in italijanski nacionalci. Ali manevri nacionalistov nas ne motijo. Vztrajali bomo še nadalje na stališču narodne enakopravnosti in internacionalne delavske solidarnosti.

Pričeto opozicijsko delo bo naša stranka nadaljevala nemoteno in energično, dokler ne bo odpravljen sedanji krivični volilni sistem, ki zagotavlja večino v mestnem svetu le privilegiranim in bogatim slojem.

Socialistično zastopstvo v mestnem svetu pričakuje novi veliki boji. Nasprotniki postajajo čim drzejši in brutalnejši. Zdrobiti bo treba premoč nacionalizma, da se porazi predrzno gospodujoča nacionalistična večina. Čim močnejši bo našo zastopstvo, tem uspešnejši in silnejši bo naš boj.

Vztrajno in naporno delo nas ni utrudilo, naša volja ni omahnila. Krepki nas zavest, da smo izvršili delavsko in socialistično dolžnost, krepki nas brezpogojno zaupanje zavednega delavstva. Da izvedemo zahteve našega občinskega programa, bomo napeli vse moči. Toda ker vemo, da bo mogoče izvesti koristno občinsko politiko le, kadar bomo imeli v mestnem zastopu večino, zahtevamo uvedbo splošne in enake volilne pravice na podlagi proporcionalnega sistema. Delavskim slojem naj se na stežaj odpro durj v mestni svet, da bodo s primernim številom svojih zastopnikov branili svoje razredne interese. Vsem občanarjem brez razlike spola in razreda naj se podeli volilno pravico. Socialni napredek zahteva, da se odpravi sistem volilnih privilegij.

Zavedno delavstvo tega mesta, ki ima ves svoj pomen, ves svoj dosežani razvoj, vse svoje bogastvo zahvaliti delu, je neštokrat dokazalo svojo odločno voljo, svojo idealno bojevitost, kadar je šlo za napredek proti reakciji, za svetlobo proti temi, za pravice ljudstva proti predpravicam denarne vreče. Iz mednarodne solidarnosti je delavstvo zajemalo vso svojo moč v dosežanih bojih; svoji načelnosti in doslednosti ima zahvaliti vse svoje dosežanje uspehe. S tem svetlim in mogočnim orožjem pojde tudi v boj letošnjih občinskih volitev. Še ena bitka — ne prva, ne zadnja — je pred nami. Na noge, delavci, da priborimo še eno zmago, ki nas približa zadnjemu bleščedemu cilju: Osvojitveni dela iz okov kapitalizma!

Vsak na svoje mesto! S solidarno voljo in z združenimi močmi!
Slava stranki mednarodnega socializma!

sami avstrijski patrioti (veselost), je treba poskrbeti, da ne trpi naš prestiž; zato je izdaja češki namestnik okrajnim glavarstvom okrognico: Ako se najdejo taki ničvredni sovražniki domovine, ki izražajo javno in prično več ljudi svoje veselje nad padcem Skadra, jih je treba zgrabit in izročiti zasluženi kazni. Gospodje! Ne pravimo, da ste norci. To pravite vendar sami! (Socialisti odobravajo.) Če niste samo preganjali avstrijsko, ampak zasledovali tudi zunanje časopise v tej razdraženi dobi, tedaj ste morda čitali, kaj se je vse pisalo po Avstriji sovražnih listih — sovražnike imamo povsod! — na Francoskem, v Angliji, na Ruskem, o naši armadi. Mestoma se skuša stvar tako prikazati, kakor da je povsod prihajalo do uporov,

kakor da noče nihče marširati. No, to vemo čisto dobro. Naši vojaki marširajo. Če bo navdušenje v vojni zelo veliko, je drugo vprašanje. Ampak to ve, kdor pozna razmere: Tiste povesti so zlagane.

Če se vodi na Češkem taka politika, če se razburjajo ljudje

v Dalmaciji s sekaturami

do skrajnosti, če se ti najzvestejši Avstrijanci ravno ob takem času namenoma dražijo, tedaj to ni zelo pametna in razveseljiva politika.

Vlada je prepričana — vsaj pravi tako — da je sprava narodov in sloga ne le na Češkem, ampak tudi na Galiskem večna ideja. Najti je take reformiste, ki bi se najrajši dosmrtno bojevali za svojo reformo (veselost), ki bi radi do groba neumorno lovili nedosežen ideal. To niso vselej najboljši prijatelji dotične reforme. Grofu Stürgkhu prav rad verjamem, da bi rad napravil spravo, če bi mogel. Zakaj je ne more napraviti, to je zapisano na drugem listu. Včeraj pa se je pozabil pobahati z

velikim triumfom avstrijske vlade.

Čehov in Nemcev, Poljakov in Rusinov ni mogel spraviti; Pač pa je spravil Srbe in Hrvatce.

Poslanec Kuranda: Ogrska vlada!

Dr. Adler: Ogrska in avstrijska. Za ogrsko vlado imam proketo malo hvale; ali avstrijski ne bi hotel storiti krivice in ji iztrgati iz zasluženega venca slave lavorjev list, katerih ima itak malo. (Veselost.)

V Bosni so razglasili

izjemno stanje.

Gotovo ni grof Stürgkhi odgovoren za to. Ali kakšno besedo ovire bi bil grof Stürgkhi že lahko dejal: to bi bilo ustavno in politično mogoče. Ali zoper vrhovni militaristični ukaz seveda ni ugovora. Izjemno stanje v Bosni, ki je trajalo le dvanajst dni, je brez vsakega razloga z enim samim udarcem

razbilo vse delavske organizacije.

Govoriti hočem o tej zadevi z zmernostjo, ker imam vtisk, da vendar polagoma spoznavajo napako, ki so jo storili in ker morda vendar ne ostane neizpolnjena želja, da bodo vsaj kolikor je mogoče popravili škodo, ki so jo povzročili. Enega pa vendar ne morem prezreti.

Baje iz vojaških razlogov se izdajo izjemne ukrepe; prvi stavek pa se pričinja s tem, da se ukazuje

razpust vseh socialističnih društev.

pevskih društev, strokovnih društev itd. Zakaj? Mislijo li res, da so vsa strokovna, pevska, športna društva itd. v trenutku vojne posebno nevarna? Posebno ta društva, te organizacije, ki štejejo med člani zlasti velik del avstrijskih državljanov, Nemcev, Čehov itd.? Mislijo li? ... Saj ne mislijo nič (živahna veselost), in seveda jih preseneča efekt. Ali čemu so to storili? Dejali so, da je bilo to

sredstvo pomirjenja.

Toda koga je bilo treba pomiriti? (Veselost.) Da bi izjemno stanje pomirilo prebivalstvo Bosne in Hercegovine, ni posebno verjetno. V tem trenutku pretvezne vojne nevarnosti so hoteli pomiriti Evropo. (Viharna veselost.) Nastal bi bil lahko šum, da hočemo, ako vidimo vojno, kaj osvojiti na Balkanu; treba je bilo torej konstatirati, da ne misli Avstrija na nikakršne osvojitve na Balkanu, ne na teritorialne, celo ne na moralne. (Živahna veselost po vsej zbornici; socialisti odobravajo in poskajo.) Taka je naša politika! Čuvstvo te neumnosti in te slabosti in vsled tega

čuvstvo naše sramote

pritiska na ljudi, ki si niso povsem na jasnem, odkod imajo to čuvstvo; ali tega se zavedajo najširši krogi, kako žalostno je naše stanje.

Optimizem, s katerim je včeraj govoril grof Stürgkhi, je prav tako gniljav kakor njegova nemoč. Prihaja pa pravi: Na Češkem in v Galiciji se ni posrečilo. No,

kaj pa se mu je posrečilo?

(Veselost.) Upozarja nas na Tirolsko in Predarlško. Gotovo bi se našlo še par občinskih odborov, v katerih vlada mir. (Živahna veselost.) Ali zaman se bo trudil, da bi prenesel ta optimizem na nas, kajti mi imamo stike s prebivalstvom. V vsej Avstriji ni prostorčka in v vsej upravi, kjer bi bilo to ministrstvo storilo kaj dobrega. Veste li morda Vi za katerega? Kaj se mu je posrečilo?

O, jaz vem za nevenljiv labor. Brambna predloga in zakon o vojni tlaki. Toda ne bi li se to posrečilo vsakomur? Dovolj imamo strank, ki mirno požro brambi zakon in vse, ki še morda pridejo. To bi bil vsakdo lahko izvršil; zato ne bi bilo treba visoke izobrazbe, dolge parlamentarne izkušnje, velike, modre, umerjene zgovornosti grofa Stürgkha. Nič se mu ni posrečilo. Nasprotno! Njegovo ministrstvo je

ministrstvo nesrečne roke

v tem, kar stori, in v tem, česar ne stori.

Ne bom govoril o spravi na Češkem, to bi se preveč zapletlo. Eno pa je vendar treba povedati. Če je bilo kdaj potrebno sodelovanje vlade, je bilo potrebno zdaj. Kako težko je posredovanje, ni treba povedati meni in ne nam vsem. Vemo, kaj je naroden spor in kako težka je narodna sprava. Ali če kakšno ministrstvo ne more koristiti, tedaj vsaj ne sme škodovati. Lahko se misli o Hohenburgerjevi naredbi, kar se hoče — mi smo jo vedno označevali za nezakonito, za poseganje v sodniško neodvisnost — politično je bila največja nerodnost, ki se more misliti. (Socialisti živahno pritrujejo.)

Če bi bila hotela ta vlada namenoma preprečiti spravo, ne bi bila mogla ravnati drugače nego je ravnala. (Socialisti pritrujejo.) Vlada pa ni kazala nesrečne roke le v dejanju, ampak tudi v nehanju. Ta vlada morda nima veliko stikov s širokimi sloji prebivalstva, ali z enim slojem, če tudi z omejenim slojem ima gotovo tesne stike;

to so škofi.

Ne more se reči, da je vlada premalo intimna s škofi, da je premalo poučena o njih mišljenju, da ima z njimi premalo politične zveze. Pa pride poljsko-rusinska sprava, intimnost vlade s škofi, ki jo moramo na vseh področjih tako drago plačevati, pa niti ne zadostuje, da bi pripravila par škofov do razumne politike, da bi jih odvrnila od nečesa, kar sega preko njihovega resora, preko njih kompetence, in kar prinaša hudo škodo ne le Galiciji, ampak vsej državi. (Socialisti pritrujejo.)

Če vlada ne ve, kdaj ima kaj storiti, kdaj kaj opustiti, je to hudo. Ali

grof Stürgkhi ima partnerja,

ki ni nič pametnejši, in ne zna nič bolje izbirati časa. Grof Stürgkhi nam je prečital obrambni spis grofa Berchtolda glede na gospoda von Kanijo. Ta istorija s Kanijo ni danes več predmet razmotrivanja le za socialiste, kakor meseca novembra in decembra. Takrat so hujskajli zoper nas in nas psovali zaradi naših napadov na gospoda Kanijo in literarni biro. Moj sodrug Leuthner je razkril tukaj točko za točko vse

delovanje tega literarnega biroja.

Takrat se ni živ krst zmenil za to. Takrat vam to ni bilo prav. Danes je naposled znano, da ni prihajala vojna nevarnost od zunaj, ampak od znotraj, da je bila fingirana, zlagana (Socialisti odobravajo), da jo je ustvarjal literarni biro s pomočjo peščice literarnega orodja — v duši me skeli, če moram tem ljudem dati ime žurnalistov. In prav ta trenotek, ko prihaja splošnost do

zavesti te sleparije,

ki je imela različna imena — najprej Prochazka, potem Palič, potem Esad paša — prav ta trenotek si izbira grof Berchtold, da počasti tega moža kot pooblaščenega ministra in izrednega poslanika. Če bi ga poslal k njegovemu prijatelju Prochazki v Ameriko (veselost pri socialistih) — to bi bila premaknitev, ki bi jo radi videli.

Tako hudo je, da strme že najponižnejši ljudje. Nemško nacionalna zveza začena interpelirati (živahna veselost), gospodov Langenhana in Hummra

pobožnega mišljenja mleko spreminja v zmaja se kipeči strup.

(Velika veselost.) Seveda se kipenje v zvezi še ni preveč razširilo, kajti njen najbolj poklicani besednik dr. Grob ni našel nobene besedice o Kaniji, četudi niso bila pojasnila ministrskega predsednika ravno preveč pomirjevalna. Ne vem, kaj se mora še zgoditi, da skali duševni mir tega treznega politika. (Veselost.) Ali tudi dr. Grob nima prijazne besede za to vlado, in treba je res obudovati skromnost in optimizem grofa Stürgkha, ki se dela, kakor da ima vso zbornico za sabo, medtem ko stoji prvič

vsa zbornica zoper njega.

(Dalje.)

Liubliana in Kranjsko.

— Mezdno gibanje deželnih odborov končano. Deželni kristjani so spoznali, da bi bila prevelika predrznost povišati deželnooborniške plače v času, ko razburjajo razkritja izza kulis deželnega dvorca vso javnost v naši deželi. Zato so za enkrat odstavili svoje mezdne zahteve z dnevnega reda. Svojnji »Slovenec« pravi, da deželni odbor ni pripravil predloge za zvišanje plač deželnim odbornikom. Ker vemo nanatko, da so klerikalci prav resno ventilirali in pripravljali to vprašanje, je jasno, da so svojo nakano opustili, vedoč, da bi napravili na javno mnenje najslabši vtisk. Ako smo s svojo objavo prihranili deželi nekaj

Berchtold, Stürgkhi in avstrijski prestiž.

(Govor dr. Adlerja v poslanski zbornici dne 21. maja 1913.)

(Dalje.)

Nezmislno in blazno

konfiscirajo tjavendan,

tako, da je dovolj, če si naroči človek, ki bi rad kaj zvedel o Avstriji in naših razmerah. »Wiener Zeitung«, gotovo nedolžen list, pa se že lahko spozna. Crnogorci so osvojili Skader, ali pa ga vsaj zavzeli — saj smo vzgojeni za previdnost! (Veselost) — in ker se je zdel ta dogodek oficijelnim krogom neprijeten, je bil vsak avstrijski patriot dolžan, da čuti to kot nesrečo. Ker pa se je batil, da ne žive v Avstriji

sami avstrijski patrioti (veselost), je treba poskrbeti, da ne trpi naš prestiž; zato je izdaja češki namestnik okrajnim glavarstvom okrognico: Ako se najdejo taki ničvredni sovražniki domovine, ki izražajo javno in prično več ljudi svoje veselje nad padcem Skadra, jih je treba zgrabit in izročiti zasluženi kazni. Gospodje! Ne pravimo, da ste norci. To pravite vendar sami! (Socialisti odobravajo.) Če niste samo preganjali avstrijsko, ampak zasledovali tudi zunanje časopise v tej razdraženi dobi, tedaj ste morda čitali, kaj se je vse pisalo po Avstriji sovražnih listih — sovražnike imamo povsod! — na Francoskem, v Angliji, na Ruskem, o naši armadi. Mestoma se skuša stvar tako prikazati, kakor da je povsod prihajalo do uporov,

Quo vadis?

Od sobote do ponedeljka predstave op 1.—3., 3.—5., 5.—7., 7.—9., 9.—11.; v nedeljo ob pol 11. dopoldne. Cene pri tem sporedu nekoliko zvišane. V Soboto otvoritev vrta. Igalo se bo pri dnevni luči od 5. naprej. (Novost). Kino-Ideal. Te dni predprodaja ob 10. zutraj

tisočakov, nam je prav. Ali pa je nemara dr. Triller s svojo nagajivostjo posnel deželni odbornikom maslo s kruha?

— **Delavske hranilnice in posojilnice** občini zbor se vrši dne 26. majnika t. l. ob 6. zvečer v združbeni uradu Volfova ulica 3. II. Dnevni red v smislu pravil. Na občni zbor so vabljeni vsi člani.

— **Novice z Viča.** Viški frančiškanski patri bi najraje kar čez noč napravili Vič popolnoma klerikalno. Zloglasni župnik Campa je pred procesijo obvestil viškega župana Oblaka, da se ne sme drugače udeležiti procesije, da odloži prej predsedniško mesto Ciril-Metodove podružnice za Vič-Glince. Občinski odborniki, v kolikor so liberalci, z županom na čelu, so zato izostali od procesije. Za liberalce je to nauk, naj ne tišče za cerkvenim bandom! Pri procesiji je bila še druga sitnost. Klerikalna godba je štrajkala. Kapelnik godbe je pater Ferdinand, ki je pri izkušnji, da pokaže svoje obširno prirodopisno znanje, imenoval nekega godca osla. Zato so se godci ves teden kujali in patri so lepo pohlevno hodili od enega do drugega in jih prosili sodelovanja pri procesiji. — **Hudomušni ljudje** po Viču govore, da bo na Viču otvorena nova božja pot — novi Betlehem. Glavno vlogo je igrala neka Marijina devica, sv. Jožefa znan devecar in igra je bila tako naravna, da se je rodilo sedaj dete.

— **Litija.** V četrtek je bil pri nas železničarski shod, ki se ga je udeležilo tudi mnogo družega delavstva. Prostorna dvorana na »Pošti« je bila do zadnjega kotička polna. Na shodu je o položju delavskega ljudstva poročal sodr. Josip Petrič iz Ljubljane, ki je za svoja temeljita in zanimiva izvajanja žel viharno odobravanje. Tudi Litija se je začela dramiti in zanimanje za socializem čvrsto napreduje.

— **Nagla smrt.** V Idriji je umrl sedmošolec Emil Vremšak, doma iz Kamnika. Po končani uri ob 9. je rekel svojemu tovarišu v klopi: »Popolne bova pa nalogo skupaj pisala.« Pri matematični uri je ob pol desetih na glas vzdihnil, se naslonil na klopi in takoj omahnil na tla. Priskočili so hitro k njemu, hoteč mu pomagati, a je že izdihnil. Naglo sta prišla dva zdravnika, a sta le smrt konstatirala. Bil je najboljši tenorist na zavodu. Imel je za svoja leta (20) izredno krepak, poln in izdaten glas.

— **Obravnave pred ljubljanskim porotnim sodiščem** bodo po sledečem redu: dne 26. t. m. zoper Ivana Polajno zaradi hudodelstva golufije, dne 27. t. m. zoper Ivana Perne zaradi hudodelstva požiga, dne 28. t. m. zoper Petra Klemen zaradi hudodelstva tatvine.

— **Afera Hirschmann končana.** Kakor je čitatelj našega lista še v spominu, je prišel g. Hirschmann France vsled odvadbe trdke Franc Souvan sin lanskega leta v kazensko preiskavo. Po mestu so se razširjale najraznovrstnejše govorice. Lansko jesen je prišel g. Hirschmann vsled tega celo pred porotno sodišče. Pri tej razpravi pa so prišle na dan nove okoliščine, ki so podale zadevi popolnoma novo, za g. Hirschmanna ugodno lice. Vsled tega je bila razprava preložena in vršile so se nove poizvedbe. Sedaj, po dovršeni vsestranski preiskavi pa je državno pravdnštvo v Ljubljani umaknilo svojo obtožbo proti g. Francu Hirschmannu v zmislu § 227. k. p. r. in je svetovalna zbornica c. kr. deželnega sodišča v Ljubljani ustavila proti njemu kazensko postopanje.

— **Škarpa v Gruberjevem kanalu.** Pri zatvornici se je zopet podrla škarpa. Voda, katere drvi z velikim pritiskom izpod zatvornice, je izkopal tla struge ter vsled tega izpodnesla tla škarpi, ki varuje obrežje.

— **Najdeno žensko truplo.** Nek pastir je našel v Golobji dolini v bližini Borovnice, politični okraj ljubljanske okolice, žensko truplo, ki je ležalo gotovo že več mesecev na onem mestu. Truplo je popolnoma nepoznano in že na pol presušeno in ognjito. Ženska je brčkone padla na poti iz Rakinje proti Borovnici čez strmo skalo in se ubila. Po laseh se sodi, da je morala biti stara kakih 60 let. Pri njej so našli nahrbtnik, v katerem je imela steklenico od piva in v njej Hofmanove kapljice in 2 K 62 vin. denarja. Zločin je skoro izključen.

— **Demon alkohol.** Iz Loškega potoka poročajo: Pretekli ponedeljek so našli v bližini vasi Travnik mrtvega domačina, delavca Turka. Prejšnji dan popoldne je še hodil po vasi, zvečer so ga pa videli ležati pijanega. Umor ali samomor je izključen. Bil je vdan žganju. Zabredel je v pijanosti iz vasi, kjer ga je zadel mrtvoud vsled preobilo zavžitga žganja.

— **Prijet lihotapec.** V noči od srede na četrtek je posestnika Franja Marenkota v Spodnji Šiški okoli 2. zbudil ropot, nakar je vstal in prižgal naglo luč. Ko se je zasvetilo, je stala pred Marenkotom majhna, neznanca moška oseba, srednje starosti in z majhnimi brkami. Takoj pograbi za samokres in ga nameri proti nepoklicanemu posetniku rekoč: »Kakor se ganeš, pa je po tebi!« Možakar je obstal kakor okamenel, žena Marenkotova pa je šinila po stražnika, ki je nepoklicanega gosta aretiral.

— **Ubegja prisiljenca.** Včeraj okoli 8. zjutraj sta od dela na Cesti pod Rožnik pobegnili prisiljenca Edvard Schinagl in Jožef Phiringer. Zbežala sta proti Glincam.

— **Quo vadis?** se predvaja danes do ponedeljka na splošno zahtevo v kinematografu »Ideal«. Glavni prizori: levi, ki planejo na obsojene kristjane, goreči Rim, boj Ursusa z bikom, smrt Neronova — vsi ti so pustili že pri prvi predstavi nepozabljiv vtisk. Predstave vsak dan od 1. do 3., 3. do 5., 5. do 7., 7. do 9., 9. do 11., v nedeljo od pol 11. do pol 1. Predprodaja od 10. do 12. dopoldne. Otvoritev vrta drugi teden!

Goriško.

— **Deželna konferenca socialno demokratične stranke na Goriškem** se je vršila dne 11. t. m. v Podgori. Zastopanih je bilo 22 or-

ganizacij in dva zaupnika, v prvi sodružica Marija Caharija iz Nabrežine. Predsedoval je sodrug Val. Komavli. Poročila o agrarnem vprašanju in političnem položaju prinesemo posebej. Za kandidate v deželni zbor za četrto splošno kurijo so bili imenovani sodrugi: Anton Mozetič, prožni mojster; dr. H. Tuma, advokat v Gorici; Anton Vrčon, posestnik in trgovec v Skriljah. Za kmečko kurijo niso bili imenovani kandidati. V izvrševalni odbor so bili izvoljeni sodrugi Fran Cekovič, Valentin Komavli, Anton Mozetič, Alojzij Štofa v Gorici; v kontrolo Ivan Arčon v Dol. Vrtojbi, Miha Markič v Podgori, Anton Pobesaj in Josip Srebrnič v Solkanu in dr. Anton Dermota v Gorici.

— **Okrajna organizacija zidarjev v Gorici** priredi v nedeljo 1. junija veliko vrtno veselico na vrtu gostilne Stefana Furlana v Podgori (blizu železnega mosta) s sledečim sporedom: Ob pol 4. pop.: sprejem gostov na veseličnem prostoru; ob 4. pop.: začetek veselice; ob pol 5. pop.: slavnostni govor — poročevalca sodruga J. Petejan in M. Todeschini; ob 5. pop.: prične ples, ki bo trajal pozno v noč. Vstopnina k veselici za moške 30 v, ženske in otroci v spremstvu so vstopnine prosti. Vstopnina k plesu 10 vin. za vsak komad. V slučaju slabega vremena se bo veselica vršila naslednjo nedeljo, 8. junija.

— **Narodnjaška burka v Vižovljah.** V četrtek so sklicali tržaški narodnjaki v Vižovljah shod pod firmo N. D. O. O shodu so nas obvestili narodnjaški »zaupniki« in ker je »špas« brezplačen, smo se hoteli enkrat na račun »kaprolov« iz tržaškega Narodnega doma pozabavati. Aranžerji so izprva hoteli zabraniti nam pristop, sklicujoč se na § 2. zborovalnega zakona. Ampak ko so uvideli, da nam židane volje ne preženo in da nas ne odženo od svoje burke, so se vdali. Shodu je predsedoval N. D. O. predsednik iz Sv. Križa, prvi je govoril Brandner iz Trsta, ki je govoril o vsem in še o marsičem, samo programa N. D. O. ni razodel radovednim ušesom. Zabavljal je zoper socialne demokrate, a tega ni povedal, kako je še pred kratkim hodil okrog tržaškega »Delavskega doma« in se ponujal našim sodrugom, ki pa so mu vrata pokazali. Sodrugi Marica je imel lahko stališče, da je zafrknil Brandnerja in pokazal zborovalcem pomen mednarodne delavske strokovne organizacije na Nabrežini, kjer niso delavci, dokler se niso mednarodno organizirali, nič pomenili. Brandner je skušal nekaj ugovarjati, ampak argumentov sodruga Marice ni mogel na glavo obrniti. Za to je kmalu utihnil. Nato je narodnjaške učenjake poučil o nerodovitosti meščanske narodne politike sodr. Ivančan, ki je pribil neresnost N. D. O. in smešnost njene agitacije: prirepek meščanske stranke je in nad osebne čenče se v svoji agitaciji nikoli ne vzpne. Besede sodr. Ivančana, ki so jih navzoči burno odobrvali, je takoj potrdil g. Mrak, ki je dolgočasil navzoče s svojimi nezanimivimi osebnimi storijami. Ponavljal je svoje čenče o preganjanju v socialno demokratični stranki in povedal, da je šel s trebutnom za kruhom od socialnih demokratov v N. D. O. S kakšnim uspehom je g. Mrak prednašal svoje osebne povestice, kaže medklic enega navzočih kmetov, ki je dejal: Kaj ga poslušate; dvajset kron mu ponudite! S tem je bila narodnjaška burka v Vižovljah končana.

Trst.

OBČINSKE VOLITVE.

Še dva tedna samo nas ločita od občinskih volitev, ki bodo 8. junija. Čas je torej kratek in se mora izrabiti čim plodoviteje. Nasprotniki delajo z vsemi silami, da bi uničili delavsko zastopstvo v občinskem svetu ali pa, da bi vsaj preprečili pomnožitev naših svetovalcev. Italijanska nacionalistična stranka vabi vse Tržičane, pristaše in nepristaše, delavce in delodajalce, Slovence in Italijane na zaupna zborovanja, na katerih napoveduje boj socialni demokraciji t. j. delavstvu. Slovenski nacionalci vabijo slovenske volilce na cel kup shodov, ki so jih sklicali za prihodnjo nedeljo v okolici. Ako delajo drugi, ne smemo mi zaostati. Nismo zaostali dosedaj, ne smemo tudi v bodoče. Prvi smo bili, ki smo stopili energično v volilni boj. Sedaj ga moramo nadaljevati. Zato sodrugi, vršite še nadalje svojo dolžnost in izvršite naloge, ki so nam bile naložene.

Za prihodnje dneve so zasedaj določeni sledeči

VOLILNI SHODI.

Škedenj: v soboto ob polu 9. zvečer v prostorih delavskega izobraževalnega društva. Katinara: V nedeljo popoldne v gostilni »Pri Spetiču«.

Lovec: V nedeljo ob 10. dopoldne v gostilni »Pri Juri«.

Sv. M. Magdalena zgornja: V nedeljo ob 10. dopoldne v gostilni »Alla Vittoria«.

Kolonjo: V nedeljo ob 10. dopoldne v starem gospodarskem in konsumnem društvu.

Rojan: V nedeljo ob 10. dopoldne v gostilni pri dvanajstih murvah, v ulici Moreri.

V ponedeljek 26. t. m. ob polu 9. zvečer se bo pa vršil v veliki dvorani v »Delavskem domu«, ulica Madonnina 15, velik volilni shod, na katerem bodo proklamirani kandidati za mesto in okolico.

Sodrugi, agitirajte za te shode, da bodo dobro obiskani.

— **Strankino zborovanje.** Kakor je bilo naznanjeno, se je vršilo pretečeno sredo zvečer v Delavskem domu ulica Madonnina 15, strankino zborovanje, ki ga je sklical volilni odbor, sestojč iz članov italijanskega, slovenskega in nemškega pol. odbora. Zborovanje je bilo naravnost sijajno obiskano. Sodrugi Pu-echer je v krasnem govoru podal program, ki ga je bil razvil slovenskim sodrugom že sodr. Regent na strankinem zborovanju — s katerim se podamo v volilni boj. Program so sprejeli sodrugi z navdušenim odobravanjem, ki je tra-

lalo več minut. Za tem so bila predložena imena kandidatov za posamezne volilne okraje IV. mestnega in II. okoliškega volilnega razreda. Vsakemu prečitane mu imenu je sledil aplavz, iz katerega je bilo jasno ne le, da se sodrugi popolnoma strinjajo s kandidato listo, ki jim jo je predložil volilni odbor, marveč tudi, da uživajo sodrugi, ki so dali svoja imena na razpolago volilnemu odboru, pri vseh sodrugih največje simpatije, ki jih bodo spremljale ves čas volil. boja in katerim so sodrugi za to hvaležni. In vsa imena so pozdravili sodrugi a enakim entuzijazmom in prisrčnim pritjevanjem. Ko je predsednik otvoril razpravo o imenih, se je oglasil k besedi sodrug Leci. Povedal je svoje mnenje glede dejstva, da kandidira stranka tudi letos v mestu dva delavska sodruga. Principijelno nima nič proti temu. Zdi se mu pa, da tržaško ital. delavstvo še ni dovolj zavedno za take manifestacije o naši mednarodnosti. Predlaga torej da se izbršeta izmed mestnih kandidatov imeni dveh slovenskih sodrugov in postavita mesto teh imeni dveh italijanskih sodrugov. Že med govorom se je moral sodr. Leci prepričati, da se zbor ne strinja z njim. Ko je predsednik dal na glasovanje njegov predlog, so se dvignile tri roke. Od 600 navzočih je torej troje sodrugov glasovalo za njegov bolesten predlog. Za tem so pa bila imena vseh kandidatov sprejeta en bloc, soglasno in z zopetnim viharnim odobravanjem. Ko je predsednik pozval navzoče na vztrajno volilno delo, je zaključil z lepimi besedami to zopet impozantno strankino zborovanje, na katerem so dali sodrugi jasen dokaz o svoji politični zrelosti in povedali energično svojo voljo, ki zahteva od stranke, da gre brez vsakih ozirov in predsodkov svojih ravno pot v imenu mednarodne delavske solidarnosti.

— **Krajevna konferenca** organizacije za Rojan, Greto in Novo mesto se je vršila, kakor je bilo napovedano, pretečeno sredo zvečer v prostorih gostilne »Internacional« v ulici Boccaccio 25. Prijeto iznenadenje za sklicatelje in udeležence je bil zopet sijajen obisk, s katerim se odlikujejo sedaj vse naše prireditve in vsa naša zborovanja. Tudi je vladalo med navzočimi napeto zanimanje in bojevitno razpoloženje. Konferenco je otvoril dosedanji predsednik imenovane krajevne organizacije sodr. Ivan Prijatelj, ki je poudarjal važnost te pd. organizacije z ozirom na delo, ki ga je izvršila. In kakor koli nismo in ne smemo biti s svojim delom in s svojimi uspehi nikdar zadovoljni, moramo priznati, da se je naredilo v razmeroma kratki dobi veliko. Število politično organiziranih sodrugov v tem okraju je znatno naraslo. Pomnožili so se shodi in druge prireditve. Pri tem je bila pospešena agitacija in organizacija. Naprej po tej poti se mora iti, pa se pride do cilja. Sodrugi Fuk je podal nato blagajniško, a sodrug Hočevar tajniško poročilo. Govorili so še sodrugi Klinc, Kranjc in sodružica Gornikova. Za tem sta podala sodruga Milost in Goluh poročilo o volilnih pripravih, o volilnem delu in pojasnila zopet potrebo delavske udeležbe kakor vedno tudi pri teh volitvah. Končno sta povabila navzoče na energično in vztrajno agitacijo in sodelovanje pri vsem volilnem delu. Za tem so bili predlagani kandidati za posamezne volilne okraje IV. mestnega in II. okoliškega volilnega razreda enoglasno in z navdušenjem sprejeti. V novi odbor organizacije so pa bili soglasno sprejeti sledeči sodrugi, ki so se pozneje na seji konstituirali tako: Fuk Anton, predsednik; Rože Josip, podpredsednik in tajnik; Katol Ignac, tajnikov namestnik; Hočevar Drago, blagajničar; Stojkovič Vinko, blagajnika namestnik; Milavec Martin, odbornik. Jeraj Franc in Klinc Franc pa v nadzorstvo. Novozvoljenemu odboru želimo največjega uspeha v korist naši organizaciji in socialistični agitaciji.

— **Novozvoljeni odbor** krajevne organizacije za Rojan, Greto in Novo mesto naznanja, da se bodo vršile redne odboreve seje vsak prvi teden v mesecu.

— **Pevski odsek** »Ljudskega odra« naznanja vsem sodrugom pevce, da se vrši v soboto 24. t. m. ob pol 9. zvečer v gostilni »Internacional« važna pevka vaja. Pridite vsi.

— **Čudna volilna kombinacija.** V terek zvečer je bilo v dvorani »Fenice« volilno zborovanje italijanske nacionalistične stranke. Poročal je poslanec Gasser. Med drugim je izrekel tudi veselje, da so sklenili tržaški narodni Nemci glasovati pri teh volitvah za italijanske narodne kandidate. Pri tem je seveda povzdigoval Nemce, jih hvalil kot može bistrega uma in razuma, kot odkrite prijatelje Ivalijanov itd. Čudno je pa pri tem tole. Ko je Gasser povedal, da so sklenili nemški nacionalci glasovati za italijanske nacionalce, niso bili sklenili Nemci še ničesar. Pač so ti nemški nacionalci šele zborovali ob ravno isti uri v prostorih svojega društva, in sklenili glasovati za ital. nacionalce baš tedaj, ko je Gasser o tem že poročal. Mor-da so mu naznanili svoj sklep potem telefona. Vse pa kaže, da se je izvršil v tem oziru kompromis med ital. in nemškimi nacionalci. Vsaj iz dosedanjih člankov, ki jih je objavil o tej reči »Piccolo«, se mora to sklepati. Pa naj pridejo še ti ljudje očitati delavcem, da so breznarodni. Italijanski nacionalci bi se združili tudi s hudicem, da bi le osleparili delavstvo za mandate.

— **Nova tramvajska proga.** Zadnje dni so se vršile razne poizkušnje z novimi tramvajskimi vozovi na novi tramvajski progi, ki drži od Sv. Ane po ulici Istria skozi predor pod Montuzzo do Goldonijevga trga. Poizkušnje je gledalo veliko občinstva, se radovalo, ploskalo in tekalo za vozovi. Znamenje pač, da so vsi že davno slutili nujno potrebo te nove tramvajske proge, ki tvori le majhen košček večjega načrta tramvajske mreže. Ako bi ljudstvo poznalo zgodovino te proge, se gotovo ne bi smejalo, in bi se moralo še za ta nov košček cestne železnice zahvaliti zopet socialističnim občinskim zastopnikom. To progo bi bil moral imeti Trst že pred osmimi leti. Po vsem pa, kar se je zgodilo, bi jo bili morali imeti naj-

kasneje 1. januarja t. l. Toda družba, ki je prevzela zgradbo te proge, ni izvršila svoje dolžnosti in naši italijanski mestni očetje so molčali. Po 1. januarju so se začeli daljšati roki otvoritve te nove proge. Parkrat so bili podaljšani, in proga bi morala biti otvorena najkasneje 1. maja t. l. Danes pa imamo že 23. in se, hvalabogu vrše vozne poizkušnje z relativnim navdušenjem ljudstva, ki se ne zaveda, kaj bi smelo od občine vse zahtevati.

Italijansko nacionalistično časopisje opisuje to progo in nove vozove od vseh lepih strani in skuša iz tega podjetja kovati volilni kapital za italijansko nacionalistično stranko. Ne pove pa slabih strani tega podjetja, ne pove, da stane preveč in da bi stalo še veliko več, da ni bilo v mestnem svetu socialističnih zastopnikov.

Progo je zgradila občina na svoje stroške. Režijo proge je pa dala v najem sedanji tržaški tramvajski družbi. Ta družba, ki je preskrbela Trst z najbolj škandaloznim tramvajskim prometom, kar si ga moremo misliti, ta družba s bo sedaj kovala kapitala na progi, ki jo je zgradila občina. Italijanski nacionalci so odklonili predlog socialnih demokratov, naj ostane režija v rokah občinske uprave. Tudi slovenski nacionalci so glasovali proti temu predlogu naših mestnih zastopnikov. Pod predorom so bile položene tračnice takoj, ko je bil predor dovršen. Ničče se za te tračnice ni več zmenil. Sedaj pa, ko se je morala proga otvoriti prometu, so gospodje inženirji spoznali, da so tračnice segnile in da niso za nobeno rabo. Morali so postaviti nove, seveda na stroške občine.

Taki so bogati darovi italijanske nacionalistične večine. Ljudstvo pa ploska in teka za vozovi.

Poslanska zbornica.

Dunaj, 23. maja

Debata o vnanji politiki.

Danes se je v zbornici nadaljevala razprava o proračunskem provizoriju in z njo združena debata o balkanski krizi in o avstrijski vnanji politiki. Razprava se bo najbrž nekoliko bolj zavlekla, kakor so prvotno mislili; koristna je, četudi ne more izpremeniti preteklosti, ker prihaja vsaj do besede kritika dunajske vnanje politike, ki so jo državni pravdniki v časopisju neusmiljeno cenzurirali. Tudi današnji dan so leteli bridki udarci na avstrijsko diplomacijo in vsi govorniki so bičali nezmiselnost naše vnanje politike.

Kot prvi je prišel na vrsto nemški nacionalc dr. Waldner in značilno je, da je celo govornik vladni navdanejši parlamentarne čete razočaran nad Stürgkhovo izjavo, disgustiran nad politiko dunajskega kabineta. Dr. Waldner je sklenil svoja izvajanja z željo, da Avstrija ne trati svojih sil za albansko državo in da jih raje posveti kulturnemu in gospodarskemu delu doma.

Dalmatinski poslanec dr. Cingria pri-merja skrb avstrijske vlade za Albanijo z zločinskim zanemarjenjem Dalmacije, kjer ne zgradi niti železniške zveze, ki je bila že pred štiridesetimi leti z državno postavo zagotovljena, omenja žalostne razmere v Dalmaciji, kjer so civilne oblasti popolnoma pod terorjem vojaške stranke. Končno je zafrknil ministrskega predsednika, ki je sklicujoč se na angleške zglede priporočal poslancem, da se brzdajo v kritiki vnanje politike; govornik je priporočil Stürgkhu, naj se točneje drži angleške vladne metode in naj namesto s komisariatom in izjemnim stanjem prihaja raje s homrulo.

Klerikalne bolečine.

Krščansko socialni dr. Schlegel se je znesel nad vlado, ker so nemško nacionalni burši katoliške burše v Gradcu pretepli.

Češki radikalec Klofač je kritiziral

nevednost in nerodnost diplomacije.

ki je popolnoma odmaknjena vplivu parlamenta. Dragocena je drobnost, da je avstrijski poslanik v Belgradu tretji dan po izbruhu balkanske vojne sporočil dunajskemu kabinetu, da se je vojna s Turčijo »pravkar« začela... Klofač je ostro bičal početje literarnega oddelka v vnanjem ministertvu, ki je s svojimi debelimi lažmi blamiral Avstrijo pred vsem svetom.

Parlamentaren dialog.

Ko je dobil besedo naslednji govornik krščanski dr. Jerzabek, se je razvil med njim in svobodnomiselnim Zenkerjem naslednji ljubeznivi pogovor:

Dr. Jerzabek: Glasovanje za proračun še ni zaupnica vladi.

Zenker: Kaj pa pravite o državn. prispevku deželam?

Dr. Jerzabek: Z vami ne govorim.

Zenker: Vprašal bom Rumburžane kaj pravijo ti!

Dr. Jerzabek: Vi z vašim makabelskim nemštvom niste vredni odgovora!

Zenker: Še zmerom boljše je od vašega crknjenega nemštva!

Dr. Jerzabek: Kakor troglodit izgledate s svojo frizuro.

Zenker: Kar sebe pogledite v zrcalu rokovniški kolodvodja!

Dr. Jerzabek: Pojdite v cirkus »Busch«, tam bo pantomama!

Zenker: Tam vas lahko uporabijo za Avguštna.

Po tem prijaznem in parlamentarnim pogovoru se je dr. Jerzabek zaletel v socialne demokrate, a je slabo naletel in hitro utihnil. Prihodnja seja bo v ponedeljek.

LUKACSEV JUSTIČNI ŠKANDAL V PARLAMENTU.

Dunaj, 23. Danes so poslanci Adler in sodrugi vložili na justičnega ministra naslovljeno

Interpelacija

zaradi postopanja badenskega okrajnega sodišča v zadevi zaslišanja priče Pavla Eleka v procesu Lukacs-Desy.

Interpelacija pravi: Elek je glavna priča v panamistovskem procesu ogrskega ministrskega predsednika. On je tisti, s katerim je baje Lukacs sklenil kupčijo, po kateri je bil pri neki pogodbi znatni znesek 4,8 milijonov odtegnjen državi in izročeni volilni blagajni vladne stranke. Fatalno je za one, ki hočejo na vsak način zastreti to afero, da je Elek že priznal vso stvar razsodišču, ki je moralo preiskavati vso tožbe. Ker so se dvigale tudi proti Eleku obtožbe. Dasi bi bil moda prav rad pripravljen, torej ne more več utajiti dejstva in bi moral na javni sodniški razpravi povedati resnico, ki bi bila zlasti tožitelju, ogrskemu ministrskemu predsedniku zelo neprijetna.

Da se izogne javni izpovedbi, je gospod pl. Elek ubežal in je zdaj v Avstriji. Budimpeštansko sodišče, kateremu se za čudo ne zdi potrebno, da bi dalo preiskati njegovo zdravstveno stanje, je sklenilo zaslišanje revizijskim potom pri badenskem sodišču. Gospod justični minister bi moral dobro premisliti, če naj se da avstrijska justica sploh na razpolago za to zavedno komedijo. Ze neka predhodna odločba badenskega sodišča vsiljuje misel, da se hočejo tukaj vgnezditi izvensodniški vplivi. Budimpeštansko sodišče je namreč prosilo badensko okrajno sodišče, naj zasliši Eleka in je dodalo dobesedno:

»Naposled prosim ces. kr. okrajno sodišče v Badenu, da prej brzojavno naznani rok zaslišanja obtožniku Zoltanu Desyju in njegovemu zagovorniku, in če prideta na zaslišanje, da jima dovolj obtožencem v § 125. k. p. r. zagotovljeno pravico, če ni nobene zakonite ovire.« Navedena pravica se glasi: »Tožitelj in obtoženeц ter zagovornik se morata povabiti na zaslišanje take priče, o kateri je predvideti, da ne pride na glavno razpravo. Stranke in njih zastopniki v tem slučaju lahko podajajo predloge, in lahko vprašujejo pričo po njegovih odgovorih na vprašanja preiskovalnega sodnika, ter lahko delajo opazke na odgovore...« Ali zdi se, da se mora v Lukacsevem procesu vse drugače zgoditi, nego bi moralo biti po zakonu. Kajti okrajno sodišče v Badenu je kratekmal odklonilo prošnjo za pripust zagovornika. Vložena je pač pritožba na višje deželno sodišče na Dunaju, ali nikakor ni zagotovljeno, da bo pritožba rešena do sobote, za kateri dan je določeno zaslišanje priče za zaprtimi duri. Četudi upamo v interesu naše justice, da gre le za pravno zmoto, je vendar stvar zelo podobna komplotu, zlasti če se uvažujejo besede budimpeštanskega sodišča »če ni nobene zakonite ovire zoper navzočnost zagovornika...«

Badensko sodišče se sklicuje na § 162 avstr. k. p. r., češ da se zaslišuje priče »pred preiskovalnim sodnikom« brez navzočnosti drugih prizadetih oseb. Ali pravna pomota se lahko razloži. Zaslišanje Eleka se ne vrši v stopnji predpreiskave, ampak ima nadomestiti zaslišanje na glavni razpravi; badenski sodnik ne fungira kot »preiskovalni sodnik«, temveč kot okrajno sodišče Baden, ki daje ogrski justici pravno pomoč. In zato ni merodajen avstrijski, temveč ogrski zakon.

Budimpeštanski listi pa spajajo s poročilom o tej zadevi vsakovrstne čudne reči. Pravijo, da so Desyjevi zastopniki koteli poiskati predstojnika badenskega okrajnega sodišča, pa niso mogli priti do njega, češ da je predsednik za zaklenjenimi vrati razpravljal z nekim odličnim gospodom. Neznanec da se je pripeljal v zaprtem avtomobilu in da je zapustil sodišče pri stranskih vratih. Predsednik budimpeštanskega sodišča je baje poslal badenskemu sodišču troje revizij. Tretja da je obsegala praveč pravni pouk; rečeno je bilo v njej, da gre za čast ogrskega ministrskega predsednika. Avstrijskemu sodišču se prepriča, naj odloči, če sme biti obtoženeц in njegov zagovornik navzoč pri zaslišanju priče ali ne. Če so te trditve resnične ali ne, nam ni mogoče presoditi. Ali da skuša ogrska vlada in suženjsko ji vdano budimpeštansko sodišče korumpirati avstrijsko justico, se nam zdi nedvomno.

Zato vprašujemo Vašo ekscelenco, če hočete preskrbeti, da bo izključen vsak nedopustni vpliv ogrskega ministrskega predsednika in da se ne daje odločbam avstrijskih sodišč z nikakršnimi migljaji, pouki, razlagami pravnega naziranja, kakšna smer, ki nasprotuje pravu in bi služila le zastiralnim tendencam tožnika v onem procesu?

Zadnie vesti.

DOPUSTI MORNARJEV.

Dunaj, 23. Uradno javljajo: Ladje ces. in kr. mornarice »Habsburg«, »Arpad«, »Babenberg« in »Marija Terezija« ter več manjših bark in torpedovk je postavljenih izven službe. Rezervno moštvo, ki je vsled tega prosto, je dobilo dopust, dokler ga ne bo mogoče odpustiti iz aktivne službe.

PROPORČNA VOLILNA PRAVICA.

Dunaj, 24. Odkar se je stališče kršč. soc. na nižjem Avstrijskem tako omajalo, da se imajo v doglednem času bati izgube svoje večine v deželnem zboru in v dunajskem svetu, so se tako sprjaznili s proporcno volilno pravico, da agitirajo zanjo v časopisu in na shodih. Napovedati so tudi že predloge v zakonodajnih zborih. V četrtek je govoril liberalni poslanec Gustav Richter v Klosterneuburgu o tem vprašanju in je dejal, da so proporcne volitve za občinski svet v Dunajskem Novem mestu in Waidhofnu prinesle koristi samo socialnim demokratom in krščanskim socialcem, ne pa nemškimi naprednjakom. On se torej ne ogreva za ta način volitev. Ali če bi se že vpeljal za deželni zbor, bi se moral uveljaviti tudi za vse občine in za državni zbor.

OB ITALIJANSKI MEJI.

Inomost, 24. V Borgo so pripeljali italijansko oficirsko patroljo, ki je prekoračila mejo in prišla v hudi nevhiti v Vezeno. Napravili so korake, da bo patrolja danes izpuščena.

PRAVDA NAJVEČJEGA PANAMISTA.

Dunaj, 24. Višje deželno sodišče je odklonilo pritožbo dr. Prebbergerja zoper sklep badenske okrajne sodnje, da k zaslišanju ravnatelj Eleka ne povabi obtožence Desyja in njegovega zastopnika. Višje deželno sodišče pravi, da veljajo za to zasliševanje določbe o pripravljalnem postopanju in da sme biti pri zaslišanju navzoč samo sodnik. Zoper ta odlok se je dr. Prebberger pritožil pri svetovalski zbornici.

NOVA PANAMSKA AFERA NA OGRSKEM.

Nakup topniškega strelišča.

Budimpešta, 23. (Posebno poročilo.) Nova panamska afera, s katero se bavi vsa ogrska javnost in se bo z njo še dolgo bavila, se tiče nakupa posesti Varpalota za ogrsko domobransko ministrstvo, ki hoče tam urediti topniško strelišče za novo domobransko artiljerijo. Pri tej kupčiji je bil državni erar po trditvah opozicijskih listov zopet osleparjen za okrogle tri milijone kron. Predzgodovina posesti Varpalota je zelo enostavna. Grofa Vladimir in Nikola Zichy sta jo pred približno desetimi leti prodala nemškemu grofu Witzleben-Aldobernu. Ta se je kmalu prepričal, da je napravil slabo kupčijo. Posest, ki obsega 9150 katastralnih juter, ima le malo polja in gozda; večinoma je kamenita in neravna. Grof Witzleben bi jo bil najrajši takoj prodal. Ali šele 1. oktobra 1911 sta jo kupila brata Nosku in Samuel Beligradeanu iz Krajove za 2.450.000 kron. Tudi ona sta spoznala, da sta se urezala, pa sta jela po agentih ponujati posestvo na prodaj. Po posredovanju nekaterih poslancev vladne stranke se je jelo lani pogajati domobransko ministrstvo za ta svet. »Pesti Naplo«, ki je prvi poročal o tej aferi, pravi, da je bila kupoprodajna pogodba podpisana dne 14. februarja t. l. in sicer je nakupil državni erar posestvo za 5.490.000 kron. Pogodba se nahaja v vespriskih zemljiški knjigi pod številko 1276 iz leta 1913. Kakor trdi »Pesti Naplo«, sta pa dobila brata Beligradeanu za posestvo le 2.450.000 kron. Omenjeni list pravi, da je to izvedel od agentov rumunskih bratov, ki sta bila zadovoljna, da sta se sploh iznebila posestva. Po poročilih »Pesti Napla« je posređoval kupčijo bivši advokat in poslanec dr. Leopold Vadasz, ki je bil pred kratkim imenovan za državnega tajnika v justičnem ministrstvu. Vadasz, ki se je prejšnje čase imenoval Weinberger, je podal v »Pester Lloyd« izjavo, da mu sploh nič ni znano o vsej kupčiji. Vključ temu je »Pesti Naplo« vztrajal na svojih trditvah in izjavil, da se ne boji eventualnega procesa. Medtem se je zvedelo, da je bil na kupoprodajni pogodbi podpisan poslanec vladne stranke Peter Ertsey kot priča. Vse opozicijsko časopisje vprašuje, kam so prišli oni trije milijoni, ki jih nista dobila brata Beligradeanu.

»Magyar Hirlap« je medtem objavil vso prodajno pogodbo, po kateri sta dobila prodajalca razne beneficije, katerih vrednost se lahko ceni na pol milijona kron. Vladno časopisje ne odgovarja na nobene podrobnosti, ampak le trdi, da je bilo pri kupčiji vse v redu. Peter Ertsey pravi, da je bila cela svota izročena prodajalcema. Kuriozno pa je, da določa točka 21. kupoprodajne pogodbe, da ima kraljevski ogrski erar povrniti po obrokih kupne svote zapadle kolkovne pristojbine. To se da razlagati le na ta način, da sta bila prodajalca pač zadovoljna s tem, da potrdita 5.490.000 kron in jih dobita le 2.450.000 kron, da pa početa za ostale 3.040.000 kron plačevati še kolkov.

List »Alkotmany« je navsil na domobranskega ministra sledeče odprto pismo: Priče imamo, ki so pripravljene pred sodiščem pod prisego potrditi, da je vespriskim odvetnik dr. Moric Spitzer, ki je zastopal prodajalca pri prodajni pogodbi med bratoma Beligradeanu in državnim erarjem, po kateri je bilo posestvo Varpalota prodano za tri milijone nad vrednostjo, dejal sledeče: »Za senzazske stroške sem pridržal en milijon kron, od tega pa sem moral izročiti pol milijona kron domobranskemu ministrstvu.« To trdi Moric Spitzer. Če je to res, tedaj je podkupil domobransko ministrstvo. Če ni res, tedaj ga je obrekoval. Domobranski minister naj izjavi, kaj namerava storiti.

Domobranski minister je vložil proti listoma »Pesti Naplo« in »Alkotmany« tiskovno tožbo in pooblastil državno pravdnništvo, da uvede kazensko postopanje. Opozicijsko časopisje pa vprašuje, kako je sploh mogoče, da je domobransko ministrstvo dovolilo za ono posestvo 5.490.000 kron, ko je poljedelski minister grof Serenyi lani odklonil nakup istega posestva za 3.200.000 kron z utemeljitvijo, da je predrago? Kajti da je nakupna cena znašala 5.490.000 kron, je dognano po pogodbi, ki se ne da utajiti.

SRBSKE ŽELEZNICE.

Belgrad, 24. Stavbni minister Jovanović je včeraj predložil skupščini zakonski načrt o izgradbi domače železniške mreže. Med drugimi je predlagana tudi proga od Užic do bosanske meje.

ZAVEZNIKI MED SEBOJ.

Spalajković.

Belgrad, 24. Srbski poslanik Spalajković se je vrnil v Sofijo. Od srbske vlade je dobil instrukcije o stališču, ki ga zavzema glede na razdelitev osvojenega ozemlja.

Bolgarsko-srbska pogajanja.

Sofija, 24. V kratkem se prično med bolgarsko in srbsko vlado pogajanja zaradi razdelitve bivšega turškega, na vojni od Srbov in Bolgarov osvojenega ozemlja. Oficijozno se konstatira, da ni bilo doslej med Bolgarsko in Srbijo nobenih pogajanj o tem vprašanju, in vse izjave, ki jih je v tej zadevi objavljalo domače ali pa tuje časopisje, so bile neoficijelne značata. V poučenih krogih pravijo, da bo Bolgarska predlagala, da naj služi za podlago pogajanj zavezniška pogodba med Srbijo in

Bolgarsko, kakor je bila sklenjena pred vojno. Bolgarska vlada pa je poučena o srbskem stališču, ki gre za tem, da ostane Srbiji vse ozemlje, kar ga je osvojila. Med tema diametralno nasprotnima nazoroma bo treba najti posredovalno stališče, ki bo sprejemljivo za obe državi. V vladnih krogih si ne delajo iluzij o tem, da bo delo težavno in da se bo treba baviti s kočljivimi podrobnostmi. Kljub temu ne prevladuje pesimizem, ker je Bolgarska prepričana, da je tudi srbski vladi veliko težje na ohranitvi zveze, za katero je vzajemno konciliantno postopanje predpogoj. V resnih bolgarskih krogih ne misli nihče na vojno s Srbijo.

Odgoditev pogajanj.

Belgrad, 24. Z ozirom na to, da so v razmerju med Bolgarsko in Srbijo nedvomne težave in da je razpoloženje v enem delu časopisja in prebivalstva v sedanjem štadiju razdraženo, se uvažuje misel, da bi se definitivno pogajanje med Srbijo in Bolgarsko odgodilo za poznejši čas, najbrže do jeseni, ko bi se javnost pomirila in se ne bi bilo bati, da porodi vsako sporno vprašanje novo nevarnost. Slišati je, da bi tudi Bolgarska najbrže sprejela tak predlog.

Razoroženje.

Belgrad, 24. V diplomatskih krogih zatrjujejo, da bodo vesele nasvetovale zaveznikom, da v najkrajšem času demobilizirajo, na eni strani zato, da se odpravi nevarnost oboroženega konflikta med Srbijo in Bolgarsko, na drugi pa zato, da mine vznemirjanje Evrope, ker vidijo posamezne države v mobiliziranih balkanskih vojskah tudi nevarnost zase.

Grki in Bolgari.

Sofija, 24. V sredo so grške čete obstreljemale bolgarsko stražo, stoječo med mostovima Valčisto in Kušuk Kepri. Streljanje se je razširilo na ves kraj, iz katerega so hoteli Grki izgnati Bolgare. Kmalu pa so Grki sami ustavili boj. Bolgari niso imeli nobenih izgub. Grški podpolkovnik je povabil bolgarskega poveljnika na razgovor, da se uredi zadevi.

Nov boj.

Solun, 24. V Angisti je prišlo zopet do spopada med Grki in Bolgari, ker Bolgari ne trpe grških, proti železniški progi pomaknjenih pozicij. Pravijo, da so bili na obeh straneh mrtvi in ranjeni. V Solunu je vse ukrenjeno, da se prepreči spopadi ob priliki današnjega bolgarskega praznika.

Neutralen pas med Grki in Bolgari.

Atena, 24. »Agence d'Athènes« javlja: Glas, da je izdan ukaz za napad na Kavalo in druge od Bolgarov zasedene točke, je povsem brez podlage. Grška vlada je prepričana, da bodo zadnji spopadi, čeprav so bili resni, brez posledic. Kralj se bo pomenil s poveljnikom prve armade o položaju in bo izkušal doseči sporazum z Bolgari v tem zmislu, da se določi širok nevtralen pas, ki bi v bodoče preprečil nove spopade.

Srbi in Grki.

London, 24. »Daily Telegraph« poroča iz Aten: Razmerje med Belgradom in Atenami se je nekoliko ohladilo. Srbski prestolonaslednik je imel poročiti hčer kralja Konstantina. Temu načrtu pa se je baje uprla kraljica Sofija vsled pritiska nemškega cesarja, njenega brata. Vsled tega je razmerje med dvoroma napeto.

Srbi in Bolgari.

Dunaj, 24. »Jugoslav. Koresp.« poroča iz Sofije: Bolgarska vlada bo v znamenje svoje miroljubnosti izjavila, da je pripravljena prepustiti Srbiji ozemlje, ki je v pogodbi označeno za sporno in obsega Skopje, Kumanovo in Tetovo. Bolgarska pa pričakuje, da bo Srbija znižala svoje prenapete zahteve in upa, da bo zapustila kraje, ki imajo po pogodbi pripasti Bolgarski. Sem spadajo Bitolje, Ohrida in Prilep.

Vojni plen namesto zemlje.

Sarajevo, 24. »Srpska Rijec« pravi, da bo Srbija prepustila Bolgarski svoj odrinski vojni plen, ki je vreden 58 milijonov, osvojeno ozemlje si bo pa pridržala.

ALBANIJA.

Albanci proti Črnogorcem.

Dunaj, 23. Albanska korespondenca, ki seveda ni posebno zanesljiva s svojimi vestmi, poroča že nekaj časa, da se plemena Hoti in Gruda puntajo, ker je njih ozemlje pridrženo Črni Gori. Z ozirom na to poročajo časopisi o nekem razgovoru s Sureja beg Vlorom, ki je baje strokovnjak v albanskih zadevah. Dejal je: »Poznam gorska plemena, katerih ozemlje je priklopljeno Črni Gori, in mislim, da ne bodo zadovoljni z aneksijo. Po mojem mnenju bi bilo priporočljivo naseliti ta plemena na državnih posestvih okrog Drača. Nova Albanija potrebuje ljudi, in bila bi škoda, da bi se oddrekla 800 rodbinam Hotijev in Grudov.« Tudi vprašanje pomirjenja ostalih Mallsorov je gospodarsko vprašanje. Tem plemenom je treba preskrbeti kruha s cestnimi, železniškimi in podobnimi deli. Ta uboga plemena so preživela dvakratno turško opustošenje svojih krajev ter vse nesreče vojne. Jasno je, da so zdaj v bedi.«

Boljetinac hoče Kosovo.

Dunaj, 24. Isa Boljetinac je tukaj in pravi, da Albanci ne morejo trpeti, da bi Kosovo pripadlo Srbiji.

Esad paša.

Milan, 24. »Secolo« poroča iz Tirane, da je Esad paša njegovemu poročevalcu jasno namignil, da ne bo trpel evropskega princa na albanskem prestolu. Sam misli postati kralj ali pa vsaj namestnik pod sultanovo suvereniteto.

VOJAŠKE DEMONSTRACIJE NA FRAN-COSKEM.

Pariz, 24. Vojaški upor pri 122. polku je bil zelo resen. Nekaj major je vrgel ob tla tro-

bentača, ki je dal znamenje za demonstracijo. Nekaj vojak je naskočil oficirja; ta je pograbil puško in ga pobil na tla. Pretep je trajal tri četrte ure. Uporniki so se polastili ključa smodnišnice, pa so jim ga še vzele. 27 kolovodij so prijeli. Na čelu je neki vojak, ki pripada delavski zvezi in neki učitelj. Med kolovodjami je tudi 10 korporalov.

Šikaniranje delavskih organizacij.

Pariz, 24. Tajni policisti niso mogli najti pri člani delavskih organizacij nič sumljivega. Vkljub temu misli policija, da je bil izdan ukaz za vojaške demonstracije od pariških strokovnih organizacij.

Novo demonstracije.

Pariz, 24. V Orleansu so vojaki 62. topniškega polka v kasarni demonstrirali proti triletni službi. Zvečer so skupine vojakov demonstrirale tudi po mestu.

TRIPOLITANIJA.

Nov guverner.

Rim, 23. General Ragni je podal demisijo kot guverner Tripolitanije. Vlada je sprejela demisijo in priznala generalove zasluge. Na njegovo mesto je imenovan general Vincenzo Garrisni.

Boji v Tripolitaniji.

Rim, 23. O zadnjih bojih Italijanov z domaćini v Tripolitaniji poroča Agenzia Stefani: Dne 16. t. m. so tri kolone avanzirale iz Derne. Srednja, ki je bila najmočnejša, je šla proti Sidi Garba, desna z enakim ciljem čez Kazr Braksada, leva pa na Sidi Asir. Srednja kolona je po besnem boju dospela ob 7. pred sovražnikove utrdbe na višavah Ras el Ajn in Sidi Garba. Ob 9. so bili sovražnikovi prekopci s pomočjo artiljerije vzeti z naskokom. Sovražnik se je venomer množil, zlasti naproti našemu levemu krilu. Vsled tega so bile zlasti izgube našega skrajnega levega bataljona zelo težke. Padlo je mnogo častnikov; polkovnik Madalena je bil dvakrat ranjen, General Mambretti je skušal z rezervnimi četami pojačati levo krilo in posrečilo se mu je ustaviti sovražnika. Ker pa je bil tudi del artiljerijskega materiala poškodovan, tako da je bilo treba štiri topove, ki so postali popolnoma nerabni, zapustiti, je general Mambretti ukazal, da se umaknejo čete polagoma na zadnjo pozicijo, kjer so bile že postavljene druge baterije. Umikanje se je izvršilo tako, da so nekateri oddelki z nasprotnimi napadi zadrževali sovražnika, ki je bil močnejši. Po počitku in ko so bili trdovratni napadi sovražnika odbiti, je ukazal general Mambretti da se umaknejo čete še dalje do Derne. Umikanje se je izvršilo v popolnem redu. (Vsekakor je bil to poraz.)

JAPONSKI CESAR BOLAN.

Tokio, 23. Cesar Jožihiho je obolel za pljučnico in leži v hudi vročici.

Tokio, 24. Cesarju je bolje, zaradi njegove slabotne konstitucije pa je bolezen vendar nevarna.

Novice.

* Prodaja rabljenih kart. Čestokrat se dogodi, da prepuste gostilničarji in kavarnarji svojim stalnim gostom na njih prošnjo že rabljene igralne karte bodisi brezplačno, bodi proti odškodnini. S tem dejanjem pa zakrivi po naziranju finančnih organov tisti, kdor podari ali proda igralne karte, ne da bi bile opremljene s kolekom, prestopok zakona o igralnih kartah v zmislu § 13, 1. odstavek (zakon z dne 15. aprila 1891). Proti nekemu kavarnarju v Černovicah je bila vložena po finančnem organu ovadba, da je skozi dve leti prepustil svojim stalnim gostom brezplačno (1) za njihovo domačo uporabo vselej po 600 rabljenih kart, ne da bi bile te z uradnim kolekom preplepljene, in sicer dvakrat po 300 iger s 54 listi in dvakrat po 300 iger s 32 listi. Radi tega prestopka mu je bila predpisana od c. kr. urada za odmerjenje pristofbin v Černovicah kolkovna globa v znesku 40.500 K. Proti temu vloženi rekurz je bil v vseh instancah odbit. Tudi upravno sodišče je zavrnilo pritožbo in je izreklo, da je predpisana denarna globa per 40.500 K v zakonu utemeljena. Izjemoma je potem znižalo finančno ministrstvo vsled milostne prošnje globo na 1000 K.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Pozor!

Zahtevajte pri Vašem trgovcu ne samo „kocke za govejo juho“ temveč vedno **Izrečno**

Zvezd s križcem

 MAGGI JEVE kocke za govejo juho

 po 5 vin.

kajfi te so

priznано najboljšo!

Samo prave z imenom **MAGGI** in varstveno znamko zvezdo s križcem!

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

Brez konkurence!
Krasne novosti spoladanskih oblek in površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.
Solidna postrežba. Najnižje cene.

Rastlinska destilacija „JELEN“ Logatec

Priloga svoje izborne in na več svetovnih razstavah s prvimi darili odlikovane rastlinske destilate, kakor

„LIKER JELEN“ (sladki)
„JELEN GREČICA“
azlične drugovrstne likerje:
„HRUŠEVEC“
„MALISOVEC“
„VIŠNJEVEC“
„MALINOVEC“
„KUMNOVEC“

kakor tudi vsakovrstna izborna žganja:

„BRINJEVEC“
„TROPINOVEC“
„SLIVOVKA“

ter vsakovrstni inozemski in tuzemski „RUM“, najfinjši „CAJ“ v orig. zavojčkih od 5 kg naprej, ter v zavojih po 10, 20 in 40 vinarjev s primernim popustom.

KISOVA KISLINA po najnižji ceni direktno iz tovarne
Postrežba točna in realna.

Naročila sprejema rastlinska destilacija „JELEN“, imajtelj

Anton Jelenc v Logatecu.

K'dor „JELENA“ še ni pil,
ne ve, kaj vse je zamudil!

Kavarna Stari trg št. 39
celo nočodprta

„LEON“

Gostilna
Florijanska ulica št. 6.
Pristna vina. Domača kuhinja.

Kavarna
Unione v Trstu
ulica Caserma in Torre Bianca
Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih.

Biljardi.
Shajališče tržaških in vnanjih sodrugov.
Postrežba točna. — Napitnina je odpravljena.

Posljite naročnino, če je še niste!

STAJERSKO SLIVOVKO
tropinovec, brinjevec, vse vrste likerjev ter
MEDICINALNA ZGANJA
in sicer štajerski konjak, borovničevac, vinsko žganje, žganje iz šipkovih jagod priporoča

edina žganjarna v Celju
lastnik **ROBERT DIEHL.**

Naznanilo.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da pridem prihodnji teden s kinematografom v Trbovlje ter bodem predaval najnovejše slike. Priporočam se slavnemu občinstvu za mnogi obisk.

Alojz Brecejl.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir!

1 kg sivoga, dobrega, pu-
ljenega 2 K; boljsega 2-40
K; prima polbelega 2-80K,
belega 4 K; belega puha-
stega 5-10 K; velefinoga
snežnobeloga, puljenega,
6-40 K, 8 K; puha sivoga
6 K, 7 K, belega, finega
10 K; najfinjši prni puh 12 K. Naročila od 5 kg
naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitega rde-
čega, modrega, belega
all rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga,
120 cm široka, z dvema zglatnicama, 80 cm dolgi,
60 cm šir., polnjena z novim sivim, prav stano-
vitnim puhaštim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh
24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K
z glavnic 8 K, 8-50 K, 4 K. Pernica, 200 cm dolga,
140 cm šir. 13 K, 14-70 K, 17-80 K, 21 K, z glavnic,
90 cm dolga, 70 cm šir. 4-50 K 5-20 K, 5-70 K, spodnja
pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga,
116 cm šir. 12-80 K, 14-80 K. Razpošilja se po po-
vzetju, od 12 K naprej franko Lahko se franko
zamenja za neugajajoče se vrne denar. — Natančni
cenovniki gratis in franko.

S. Benisch, Dešenice št. 758, Češko.

Edna posebnost
likerja je
Zdravnik želodca

„Zdravnik“ želodca

je edina posebnost želodčnega likerja
iz zdravilnih rastlin, kateri izborna
vpliva proti slabosti v želodcu ter ga
radi tega v nobeni družini ne bi smelo
manjkati.

Naznanilo.

Prevzetje restavracije „Narodni dom“

v Ljubljani.

Slavnemu občinstvu tu in na deželi ter cenj. društvom vlijudno naznanjam, da sem prevzela restavracijo „Narodni dom“ v Ljubljani — Točila bodem dobri beli ruzling in dolenski cviček ter vedno sveže pivo. Gorka in mrzla jedila se bodo dobila ob vsakem času. — Slavnim društvom je na razpolago velika arena in krasen vrt za shode in veselice. Postrežba vedno vestna in točna. Priporočam se cenjeni naklonjenosti z vsem spoštovanjem

Marija Keržišnik, restavraterka.

MOJA ZENA

in vsaka pametna in varčna gospodinja rabi namesto dragega kravjega sirovega, kuhanega ali namiznega masla boljše, zdraveje, redilneje in izdatneje in skoro polovico ceneje

margarino „Unikum“

Dobiva se povsod ali pa naroča naravnost.

Združene tvornice za margarino in sirovo maslo

Dunaj, XIV. Diefenbachgasse 59.

Naznanilo.

Izgotovljene obleke za moške in
dečke (otroke).

Velika izber. — Nizke cene

Pri Škofu

Ljubljana, Medarska ulica -- Pred Sko-
fijo št. 3, zraven škofije -- nasproti go-
stilne „Pri Sokolu“.

Občno konsumno društvo v Idriji

naznanja s tem, da je v svoji seji dne 9. svečana 1913 sklenilo, da se hranilne vloge članom

obrestujejo od 1. januarja 1913 naprej po 5 odstotkov.

Kredit do 30 dni je obresti prost. Cez 30 dni do 6 mesecev se imajo računati obresti po 6 odstotkov
Od kredita nad 6 mesecev pa po 7 odstotkov in sicer že od 30 dni naprej. :

Hranilne vloge sprejema društvo vsak dan med uradnimi urami od 8. zjutraj do 12. dopoldne ter od 2. popoldne do 6. zvečer. — Odpovedni rok so pri društvu najprimernejši in varnost vlog najboljše, kajti za varnost garantira premoženjska in blagovna vrednost. Vsak član najlažje zaupa svoje prihranke svojemu zavodu.

Načelstvo.

Pojdi in stori tudi ti tako!

pa si oglej prvovrstna in originalna :: **Es-ka in Adler kolesa.** ::
Spoznal boš in se prepričal, da so naj-
boljša in primerno najcenejša :: **Es-ka in Adler kolesa.** ::
Kupil boš in kolesaril po vseh svojih potih
v popolno zadovoljnost in zabavo samo z
In vsakomur ter povsod priporočal :: **Es-ka ali Adler kolesom.** ::
Es-ka in Adler kolesa ::

domače strogo solidne tvrdke

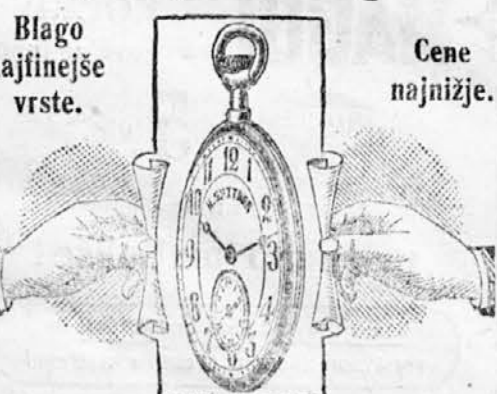
ANA GOREC, specialna trgovina
s kolesi in deli.

Ljubljana, Marije Terezije c. 14. (Novi svet, nasproti Kolizeja).

Zahtevajte cenik. Največja izposojevalnica koles.

Najlepša birmanska darila

s katerimi razveselite svoje, si nabavite prav poceni, če se obrnete takoj na največjo zalogo ur, zlatnine in srebrnine

Cene najnižje.
H. Suttner

Ljubljana, Mestni trg št. 25.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

„IKO“ Tovarniška znamka **„IKO“**

Naročite krasni veliki ilustrovani cenik, ki ga dobite zastonj in poštine prosto.

Priporoča se domača najnovejša
konfeksijska trgovina

Maček & Komp.

Franca Jožefa cesta št. 3.

Sprejemajo se naročila po meri ter se izvrše točno in solidno.

Založnik c. kr. pr. juž. železnice.

Solidna postrežba. — Najnižje cene.